

۱۶۷۴ نمایندگی المصطفی ﷺ در اصفهان

سروشناسه:	همایش ملی قرآن کریم؛ جامعیت و جهانی بودن (۱۳۹۷: اصفهان)
عنوان و نام پدیدآور:	مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی قرآن کریم؛ جامعیت و جهانی بودن / [گردآورنده] ابراهیم رضایی آدریانی؛ [پرگزراکننده] جامعه المصطفی ﷺ العالمیه اصفهان].
مشخصات نشر:	قم: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۴۴۱ق. = ۱۳۹۹.
مرجع تولید:	نمایندگی المصطفی ﷺ در اصفهان
مشخصات ظاهری:	۹۶۸ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۴۲۹-۷۴۲-۴
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
موضوع:	قرآن -- کنگره ها - Congresses -- Qur'an
موضوع:	قرآن -- تحقیق -- کنگره ها - Congresses -- Qur'an -- Research
موضوع:	قرآن -- جامعیت -- کنگره ها - Congresses -- Qur'an -- Comprehensiveness
شناسه افزوده:	رضایی آدریانی، ابراهیم، ۱۳۶۳-، گردآورنده
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمیه، واحد اصفهان
شناسه افزوده:	جامعه المصطفی ﷺ العالمیه، مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ
شناسه افزوده:	Almustafa International University Almustafa International Translation and Publication center
رده بندی کنگره:	BP۶۵/۳
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابشناسی ملی:	۶۲۴۰۵۹۲

BP۱۳۵۸

تمام حقوق برای ناشر محفوظ است

مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی قرآن کریم؛ جامعیت و جهانی بودن

مؤلف: ابراهیم رضایی آدریانی

چاپ اول: ۱۳۹۹ ش / ۱۴۴۱ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

● چاپ: چاپخانه دیجیتال المصطفی ﷺ ● قیمت: ۱۳۵۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

مراکز پخش

◀ ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نیش کوچه ۱۸؛

تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴ تلفکس: (داخلی ۱۰۵) / ۳۷۸۳۹۳۰۵ - ۲۵

◀ ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: ۳۲۱۳۳۱۰۶ - ۲۵

pub_almustafa

http://buy-pub.miu.ac.ir

miup@pub.miu.ac.ir

با تشکر از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثریاری رساندند.

● ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

● ناظر فنی: علی عبادی فرد

● مدیر انتشارات: مصطفی نوبخت

● مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

● صفحه آرا: سید محمد رضا جعفری

همه حقوق برای ناشر محفوظ است

هرگونه نسخه برداری اعم از کپی برداری و بازنویسی و انتشار، اسکن، ذخیره کامپیوتری، ترجمه به زبان های دیگر و ساخت

فایل صوتی کتاب، بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع، شرعاً حرام و از طریق مراجع قانونی، قابل پیگیری است.

مجموعه مقالات برگزیده همایش ملی قرآن کریم؛ جامعیت و جهانی بودن

ابراهیم رضایی آدریانی

مرکز بین‌المللی
ترجمه و نشر المصطفی ﷺ

سخن ناشر

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی و در عصر جهانی‌شدن ارتباطات، پرسش‌ها و چالش‌های نوینی در حوزه علوم انسانی فرا روی اندیشمندان مسلمان قرار گرفت که همه به نوعی برخاسته از مسئولیت دشوار حکومت در این عصر است؛ دورانی که پای‌بندی به دین و سنت در مدیریت همه‌جانبه کشورها بسیار چالش‌برانگیز می‌نماید. از این رو مطالعات و پژوهش‌های به‌روز، جامع، منسجم و کاربردی در حوزه دین، بر اساس معیارهای معتبر جهانی و عمق و اصالت اندیشه‌های ناب، بایسته و ضروری است و جلوگیری از انحرافات فکری و تربیتی پژوهندگان حوزه دین، مهم و مورد عنایت تمامی بنیان‌گذاران این شجره طیّبه، به‌ویژه معمار بزرگ انقلاب اسلامی، امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری (دام‌ظله‌العالی) می‌باشد. «جامعة المصطفیٰ علیه السلام العالمية» برای تحقق این رسالت خطیر و در مسیر نشر معارف ناب محمّدی علیه السلام «مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفیٰ علیه السلام» را تأسیس کرده است. در پایان لازم می‌دانیم تلاش همه عزیزانی را که در نشر این کتاب سهمی داشته‌اند، سپاس‌گزارده، ارباب فضل و معرفت را به یاری بخوانیم تا ما را از دیدگاه‌های سازنده خویش بهره‌مند سازند.

مرکز بین‌المللی

ترجمه و نشر المصطفیٰ علیه السلام

سخن مدیرهمایش

در طول تاریخ، بشر هیچ‌گاه از آموزه‌های وحیانی بی‌نیاز نبوده و تجربه ثابت کرده است که هر فرد یا جامعه‌ای که توهّم بی‌نیازی از سخن خدا را مطرح می‌کند، به فرجام نیکویی دست نمی‌یابد. در میان کتب آسمانی، قرآن کریم تنها کتاب عاری از تحریف و وحی خالص الهی است. این کتاب شریف، سه ویژگی جامعیت، جاودانگی و جهانی بودن را یکجا دارد و فراتر از زمان و مکان، پاسخگوی نیاز بشر در هر عصر و زمان بوده و هست. در دوران معاصر که گرفتاری‌های بشر خصوصاً در امور معنوی بیش از هر زمان است، اهمیت این موضوع دو چندان است و بیش از همه، قرآن پژوهان و اندیشمندان حوزه و دانشگاه موظفند این حقیقت را به گوش جهانیان برسانند.

جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية به عنوان یک نهاد بین‌المللی و پرچم‌دار حرکت علمی، معرفتی و فرهنگی در سرتاسر جهان تلاش دارد در قالب‌های متنوع علمی در ترویج اندیشه‌های ناب قرآن و عترت پیشتاز باشد و مرجعیت علمی و معنوی را در افق پیش روی خود می‌بیند.

همایش‌های علمی از جمله این قالب‌ها هستند که در سال‌های اخیر نقش مهمی را در ترویج این گفتمان ایفا کرده‌اند.

از این رو جامعة المصطفیٰ ﷺ العالمية نمایندگی اصفهان در سال ۱۳۹۷ همایش علمی پژوهشی با عنوان «قرآن کریم جامعیت و جهانی بودن» را برگزار نمود. شرکت نزدیک به هزار نفر از اندیشمندان و پژوهشگران و ارائه ۷۹۳ مقاله از ۲۲ استان و ۳۲ مرکز علمی داخل

کشور و همچنین شرکت محققان غیر ایرانی از ۱۸ ملیت نشان از استقبال جامعه علمی از این حرکت ارزشمند داشت که جای تقدیر و تشکر دارد. مجموعه پیش رو، برگزیده‌ای از مقالات ارائه شده در این همایش است که امید است مورد استفاده علاقه‌مندان قرار گیرد.

جا دارد از تمامی مسئولان محترم جامعة المصطفی ﷺ به‌ویژه ریاست محترم وقت، حضرت آیت‌الله اعرافی زیدعزه و ریاست کنونی مجموعه جناب حجت‌الاسلام والمسلمین دکتر عباسی زیدعزه و معاونت پژوهش ستاد مرکزی جامعة المصطفی ﷺ و همچنین تمامی واحدهای همکار، اساتید، طلاب و کارمندان محترم نمایندگی اصفهان به‌ویژه حجت‌الاسلام والمسلمین کایدیان زیدعزه و حجه‌الاسلام والمسلمین دکتر ابراهیم رضایی زیدعزه به‌عنوان دبیر اجرایی و علمی همایش تشکر و قدردانی نمایم.

موفقیت روزافزون همگان را در سایه خدمتگزاری بر آستان قرآن و عترت از ایزد منان خواستاریم.

سید ابراهیم ملکی

رئیس جامعة المصطفی ﷺ واحد اصفهان

دی ماه ۱۳۹۸

فهرست

بخش اول: مفاهیم و مبانی

۱. تبیین جایگاه قرآن در فرهنگ عصری بشر..... ۳۵
 ماشاء الله عالی حسینی
 مجید توکل
- پیشینه ۳۸
- شرح مفاهیم ۳۹
- جایگاه قرآن در فرهنگ عصری بشر ۴۱
- بخش اول: چرا قرآن به زبان قوم خود سخن می‌گوید؟ ۴۳
- بخش دوم: آیا موافقت اسلام با برخی از آداب و سنن جاهلی به معنای اثرپذیری از فرهنگ جاهلی است؟ .. ۴۴
- اصل اول: ضرورت تناسب تعلیمات متربی با توان یادگیری او ۴۵
- اصل دوم: احیاء آموزه‌های فطری پیشینیان ۴۸
- بخش سوم: ضعف عقل و دانش بشری در برابر فرهنگ هستی‌بخش قرآن ۵۱
۱. تغییرپذیری ۵۲
۲. نقص فرهنگ زمانه در وضع قوانین ۵۲
۳. نیاز انسان به تعالیم و حیانی همچنان باقی است ۵۳
۴. نیازهای ثابت انسانی مستلزم قوانین مشترک است ۵۴
۵. فرهنگ وحی بهترین راه برای احیای اخلاق و معنویت ۵۷
۲. مبانی تفسیر در روایات امام رضا علیه السلام به مثابه انگاره حاکم بردانش تفسیر..... ۶۱
 داود رحیمی سجاسی
 زهرا فلسفین
- مبنای اول: وحیانی بودن الفاظ قرآن ۶۳

۱. وحیانی بودن الفاظ قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۶۳
۲. تأثیر این مبنا بر فهم کلام الهی بر اساس روایات امام ۶۴
- مبنای دوم: جامعیت قرآن ۶۴
- جامعیت قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۶۴
- مبنای سوم: جاودانگی قرآن ۶۵
- جاودانگی قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۶۶
- تأثیر مبنای جاودانگی بر فهم قرآن از نگاه روایات امام رضا علیه السلام ۶۷
- مبنای چهارم: فهم پذیری قرآن ۶۷
- فهم پذیری قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۶۸
- مبنای پنجم: محکم و متشابه ۷۱
۱. محکم و متشابه در کلام امام رضا علیه السلام ۷۲
۲. تأثیر این مبنا در فهم قرآن بر اساس روایات امام رضا علیه السلام ۷۵
- مبنای ششم: قرائت واحد قرآن ۷۶
- قرائت قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۷۶
- مبنای هفتم: سبب نزول ۷۷
۱. اسباب نزول عبارت است از پدیده‌ها و مسائلی که در عصر وحی روی داده و نزول برخی آیات را به همراه داشته است ۷۸
۲. سبب نزول در بیان امام رضا علیه السلام ۷۸
- مبنای هشتم: ناسخ و منسوخ ۸۰
۱. نسخ در بیان امام رضا علیه السلام ۸۰
۲. تأثیر مبنای ناسخ بر فهم قرآن بر اساس روایت امام رضا علیه السلام ۸۳
- مبنای نهم: تحریف ناپذیری قرآن ۸۳
- تحریف ناپذیری قرآن در بیان امام رضا علیه السلام ۸۳
۳. «آیه تبيان» و جداناپذیری قرآن و عترت ۸۷
- مصطفی کریمی
- آیه تبيان ۹۳
۱. انحصار تبیین تمام ظاهر و باطن قرآن به اهل بیت علیهم السلام ۹۵
- الف) جامعیت قلمرو موضوعی قرآن ۹۵

فهرست ۹

- یکم. شواهد درونی آیه تبیان ۹۶
- دوم. شواهد روایی آیه ۹۶
- ب) جامعیت قرآن، ویژه معصوم علیه السلام ۹۷
- یکم. شوهده درونی آیه ۹۷
- دوم. روایات ۹۸
- سوم. وجود باطن قرآن و ویژه معصوم بودن آن ۹۹
۲. قرآن منبع دانش گسترده پیامبر اکرم و امامان علیهم السلام ۱۰۲
- الف) دانش جامع پیامبر اکرم و امامان علیهم السلام ۱۰۲
- یکم. دلیل عقلی ۱۰۲
- دوم. ادله قرآنی ۱۰۳
- سوم. ادله روایی ۱۰۵
- ب) قرآن، منبع دانش گسترده پیامبر اکرم و امامان علیهم السلام ۱۰۵
- یکم. آیات ۱۰۵
- دوم. روایات ۱۰۶
۴. روش شناسی استنباط «سبک زندگی» از قرآن (با تأکید بر جامعیت و جاودانگی قرآن) ۱۱۵
- ابراهیم رضایی آدریانی
- مفهوم شناسی ۱۱۷
۱. روش شناسی ۱۱۷
۲. استنباط ۱۱۷
۳. سبک زندگی ۱۱۸
- پیشینه ۱۱۹
۱. مبانی استنباط سبک زندگی از قرآن ۱۲۱
۲. مبانی عام فهم و تفسیر قرآن ۱۲۲
- الف) جاودانگی قرآن ۱۲۲
- ب) جامعیت قرآن ۱۲۳
- ج) حجیت ظواهر قرآن ۱۲۳
- د) امکان و جواز استنباط از قرآن ۱۲۴
- ه) و حیانی بودن قرآن ۱۲۴

- و) تحریف ناپذیری قرآن ۱۲۴
۳. مبانی خاص استنباط ۱۲۵
- الف) ساختار چندمعنایی (بطن داشتن) قرآن ۱۲۵
- ب) اضطراب بشر به وحی ۱۲۵
- ج) مرجعیت علمی پیامبر ﷺ و ائمه علیهم السلام ۱۲۶
- د) مشروعیت اجتهاد روشمند ۱۲۶
- ه) کلی بودن گزاره‌های قرآنی (و قابلیت تطبیق بر جزئیات) ۱۲۶
- و) وجود احکام ثانوی در دین ۱۲۹
- ز) جایگاه عرف در استنباط ۱۲۹
- یکم. توجه به مقتضیات زمان و مکان ۱۳۰
- دوم. بهره‌گیری از قاعده جری و تطبیق ۱۳۱
- سوم. تفکیک احکام ثابت و متغیر ۱۳۳
- چهارم. اجتهاد در منطقه الفراغ ۱۳۴
- پنجم. الغاء خصوصیت ۱۳۶
- ششم. تنقیح مناط ۱۳۸
- هفتم. بهره‌گیری از حکم عقل ۱۳۹
- هشتم. رعایت مصلحت و مفسده ۱۴۰
- نهم. بهره‌گیری از قواعد فقهیه و اصولیه ۱۴۲
- جمع‌بندی و ارائه مدل ترکیبی «استنباط» ۱۴۳
۵. روش‌شناسی پاسخ‌گویی قرآن کریم به نیازهای بشر در هر زمان ۱۵۳
- حمید الهی دوست
- بخش اول: مبانی پاسخ‌گویی قرآن ۱۵۴
۱. نیازهای بشر ۱۵۴
۲. جامعیت قرآن ۱۵۵
۳. تحریف ناپذیری قرآن ۱۶۱
۴. حجیت ظواهر قرآن ۱۶۳
۵. اقسام ظهور ۱۶۴
- بخش دوم: قواعد پاسخ‌گویی قرآن ۱۶۴

۱. مخصص نبودن شأن نزول..... ۱۶۴
۲. استعمال لفظ در بیش از یک معنی..... ۱۶۶
۳. نمایه‌زنی آیات..... ۱۶۷
- الف) فرازهای تقطیع شده..... ۱۶۷
- ب) موضوع واحد در آیات مختلف..... ۱۷۴
۴. پاسخ‌گویی غیر مستقیم..... ۱۷۴
۵. ژرفایی قرآن و لایه لایه بودن آن..... ۱۷۵
۶. اعطای ضابطه کلی و نقش اجتهاد..... ۱۷۶
۷. جری و تطبیق..... ۱۷۷
- بخش سوم: آسیب‌شناسی پاسخ‌گویی قرآن..... ۱۷۸
۱. قرآن و فرهنگ زمانه..... ۱۷۸
۲. هرمنوتیک..... ۱۸۰
۳. زبان قرآن..... ۱۸۱
۴. سیاق..... ۱۸۱
۶. مبانی قرآنی جامعیت قرآن کریم از منظر امام خمینی رحمته الله علیه..... ۱۸۵
- سید حمید جزائری
محمدرضا رضوانی
- مفهوم‌شناسی..... ۱۸۹
۱. مبانی..... ۱۸۹
- الف) مبانی در لغت..... ۱۸۹
- ب) مبانی در اصطلاح..... ۱۹۰
۲. جامعیت..... ۱۹۱
- الف) جامعیت در لغت..... ۱۹۱
- ب) جامعیت در اصطلاح..... ۱۹۱
- دیدگاه‌ها در مورد جامعیت قرآن و قلمرو آن..... ۱۹۱
۱. نگرش جامعیت مطلق (و حداکثری)..... ۱۹۲
۲. نگرش جامعیت حداقلی (و تفریطی)..... ۱۹۳
۳. نگرش جامعیت خاص و نسبی (اعتدالی)..... ۱۹۴

- دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه در مورد جامعیت قرآن و قلمرو آن ۱۹۶
۱. جامعیت تبیینی و کمالی قرآن ۱۹۷
 ۲. جامعیت معرفتی و هدایتی قرآن ۱۹۷
 ۳. جامعیت مقایسه‌ای و استعلائی قرآن ۱۹۸
 ۴. جامعیت تقنینی و برنامه‌ای قرآن ۱۹۸
 ۵. جامعیت به معنای جهان‌شمولی و جاودانگی قرآن ۱۹۹
 ۶. جامعیت تضمینی مصلحتی قرآن ۲۰۰
 ۷. جامعیت توحیدی و اسماء و اوصاف الهی در قرآن ۲۰۰
- مبانی قرآنی جامعیت قرآن از منظر امام خمینی رحمته الله علیه ۲۰۱
۱. قرآن تجلی عظمت اسماء و صفات الهی ۲۰۲
 ۲. ابعاد وسیع و غیر محدود انسانی ۲۰۳
 ۳. فطرت و آفرینش خاص انسانی ۲۰۵
 ۴. هدایتگری و رسالت عمومی قرآن ۲۰۷
 ۵. رسالت جهانی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ۲۰۹
 ۶. خاتمیت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و نیازمندی بشر به قانون آسمانی ۲۱۲
 ۷. معارف تام و کامل اسلام ۲۱۳
 ۸. جامعیت قوانین اسلام نسبت به تمام ابعاد حیات انسان ۲۱۶
 ۹. جاودانگی و جهانی بودن قرآن ۲۱۸
 ۱۰. جاودانگی و کمال خواهی انسان ۲۲۰
 ۱۱. مطلق و همگانی بودن ارزش‌ها و احکام اسلام ۲۲۲
 ۱۲. رسالت تربیتی و هدایتی قرآن ۲۲۴
۷. واکاوی چپستی جامعیت قرآن و تمایز آن با جامعیت اسلام ۲۳۳
- اصغر طهماسبی بلداجی
- مفهوم‌شناسی جامعیت ۲۳۵
- جامعیت قرآن از منظر قرآن ۲۳۷
- جامعیت قرآن از منظر روایات ۲۳۷
- دیدگاه اندیشمندان اسلامی درباره جامعیت قرآن ۲۳۹
۱. جامعیت مطلق ۲۳۹

۲۴۰	۲. جامعیت قرآن در بیان امور هدایتی
۲۴۳	۳. جامعیت حداقلی
۲۴۴	۴. دیدگاه برگزیده: جامعیت مطلق قرآن در امور هدایتی (مخاطب‌شناسی جامعیت مطلق)
۲۴۷	تمایز جامعیت قرآن و جامعیت اسلام
۲۴۸	ادله جامعیت اسلام
۲۴۸	۱. جهانی بودن دین اسلام
۲۵۰	۲. خاتمیت
۲۵۱	۳. دلیل تاریخی
۲۵۲	۴. دلایل عقلی
۲۵۴	۵. محتوای آموزه‌های دینی و جامعیت اسلام
۲۶۱	۸. تأثیر جامعیت قرآن بر نظام‌های فکری قرآن کریم
	علی خلیل پور
۲۶۲	جامعیت‌های قرآن
۲۶۳	۱. جامعیت زمانی
۲۶۴	۲. جامعیت مکانی
۲۶۵	۳. جامعیت افرادی
۲۶۶	۴. جامعیت احوالی
۲۶۷	۵. جامعیت موضوعی
۲۶۸	ویژگی‌های جامعیت در نظام فکری قرآن
۲۶۹	۱. هدفمندی قرآن
۲۷۰	۲. عمل‌گرایی نه آرمان‌گرایی
۲۷۲	۳. خاستگاه الهی قرآن
۲۷۳	۴. واقع‌گرایی نه تخیل‌گرایی
۲۷۵	۵. کامل و تمام بودن قرآن
۲۷۶	۶. عدم اختلاف، هماهنگی و انسجام در برنامه‌ها
۲۷۷	۷. استمرار و ثابت بودن
۲۷۸	۸. آسانی با کرامت
۲۷۹	۹. تخصص محور بودن

۱۰. همراهی با عترت علیهم السلام ۲۷۹
۹. مبانی قرآنی روایی جهانی بودن قرآن ۲۸۳
- سید حسین شفیعی دارابی
فاطمه سلطان محمدی (نویسنده مسئول)
- تبیین موضوع ۲۸۵
- پیشینه موضوع ۲۸۵
- نموده‌هایی از مبانی جهانی بودن قرآن ۲۸۶
۱. تصریح آیات متعدد بر جهانی بودن قرآن ۲۸۷
- الف) آیات مشعر به عمومیت رسالت قرآن ۲۸۷
- ب) آیات ناظر بر جهانی بودن رسالت پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ۲۸۸
- ج) آیات دلالت‌کننده بر غلبه دین اسلام ۲۹۰
- یکم. اسلام، آیین همگانی ۲۹۰
- دوم. آیه اظهار اسلام بر ادیان ۲۹۱
۲. ژرف‌نگری قرآن و نقش آن بر جهانی بودن ۲۹۴
۳. سطوح معنایی آیات و نقش آن بر جهانی بودن قرآن ۲۹۵
۴. نقش اهل بیت علیهم السلام بر جهانی بودن قرآن ۲۹۶
۵. تأثیر اجتهاد بر جهانی بودن قرآن ۲۹۸
۶. عقلانی بودن آموزه‌های قرآن و نقش آن بر جهانی بودن آن ۲۹۹
۷. نقش جامعیت قرآن بر جهانی بودن قرآن ۳۰۰
- تصریح روایات متعدد بر جهانی بودن قرآن ۳۰۲
۱. طراوت و پویایی قرآن در هر زمان و مکان ۳۰۲
۲. جری و تطبیق آیات قرآن بر مصادیق متعدد ۳۰۳
۳. هادی بودن قرآن برای همه انسان‌ها ۳۰۴
۱۰. ارتباط جاودانگی و جهانی بودن قرآن با قاعده جری و تطبیق ۳۱۱
- عباس الهی
- ادبیات نظری تحقیق ۳۱۲
- معیارهای جامعیت ۳۱۴
- پیشینه تحقیق ۳۱۵

۳۱۶.....	ضوابط جری و تطبیق
۳۱۶.....	ضوابط مشترک
۳۱۶.....	۱. عدم تناقض جری و تطبیق با قرآن
۳۱۷.....	۲. عدم تناقض جری و تطبیق با عقل
۳۱۸.....	۳. عدم تناقض جری و تطبیق با سنت
۳۱۹.....	مبانی قاعده جری و تطبیق
۳۱۹.....	۱. زمان شمولی و جهان شمولی قرآن
۳۱۹.....	۲. برخورداری از سطوح و لایه‌های متعدد معنایی
۳۲۰.....	۳. مرجعیت علمی ائمه <small>علیهم‌السلام</small>
۳۲۲.....	گونه‌های جری و تطبیق
۳۲۲.....	۱. با کمک قراین نقلی (آیات و روایات)
۳۲۲.....	۲. با کمک قراین غیر نقلی
۳۲۳.....	روش‌های به‌کارگیری قاعده جری و تطبیق
۳۲۳.....	۱. کشف مفهوم و بیان مصداق
۳۲۴.....	۲. تنقیح مناط
۳۲۵.....	الغای خصوصیت و ارتباط آن با تنقیح مناط
۳۳۱.....	۱۱. تحلیل مفهوم جامعیت و جهانی بودن قرآن؛ با نگاه درون دینی و برهان عقلی
	محمدتقی فاضلی
۳۳۲.....	خاتمیت، جامعیت، جهانی، ژرفا و گستردگی قلمرو موضوعی قرآن
۳۳۳.....	۱. ختم نبوت
۳۳۳.....	۲. جامعیت قرآن (لوازم قطعی ختم نبوت)
۳۳۹.....	۳. جهانی بودن قرآن
۳۳۹.....	الف) از راه شناخت اهداف دین و مقاصد قرآن کریم
۳۳۹.....	ب) از طریق شناخت مخاطبان دین و قرآن
۳۴۰.....	ج) وجود آیاتی که بر این موضوع دلالت دارند
۳۴۰.....	۴. ژرف‌های قرآن
۳۴۵.....	۵. گستردگی قلمرو موضوعی قرآن
۳۴۷.....	ویژگی‌ها و روش کاری تفاسیر موضوعی در عصر جدید

- عناصر محوری تفاسیر موضوعی ۳۴۸
- الف) عنصر مادی (مالی و مکانی) ۳۴۸
- ب) عنصر انسانی ۳۴۸
- ج) کشف مسائل قرآن و دسته بندی آن ها ۳۴۸
- د) ایجاد بانک اطلاعات ۳۴۹

بخش دوم: رویکردها نسبت به جامعیت قرآن

۱. جهان شمولی آموزه های قرآن از منظر روایات اهل بیت علیهم السلام ۳۵۵
- سید محمود طیب حسینی
حمیدرضا رضایی استخریویه
- روایات دال بر جهان شمولی آموزه های قرآن ۳۵۸
۱. روایات دال بر ذو وجوه بودن قرآن ۳۵۸
۲. روایات دال بر ذو بطون بودن قرآن ۳۶۰
- الف) ادله قرآنی ۳۶۱
- دسته اول: آیات دال بر جاودانگی و جهانی بودن آن ۳۶۱
- دسته دوم: آیات مربوط به جامعیت قرآن ۳۶۱
- ب) ادله روایی ۳۶۲
- طریق کشف معانی باطنی و وجوه مختلف معنایی از قرآن ۳۶۳
- روش استنطاق از قرآن ۳۶۴
- استنطاق حکم دو موضوع جدید از قرآن ۳۶۵
۱. آزادی زندانیان دارای محکومیت مالی اما غیر مجرم از آیات آزادسازی بردگان ۳۶۵
- الف) رقبه ۳۶۶
- ب) فک ۳۶۷
- ج) تحریر ۳۶۸
- د) اسیر ۳۶۹
۲. ضرورت کمک مالی به ولی فقیه در تقویت قدرت دفاعی جامعه اسلامی از آیات قرض الحسنه ۳۷۰
۲. بررسی دیدگاه مستشرقان پیرامون جامعیت قرآن ۳۷۹
- علی شمس
سیده زهرا طباطبائی قمی راد

مخالفین جامعیت قرآن.....	۳۸۱
۲. قوانین قرآن خشک و بدون انعطاف.....	۳۸۵
۳. قرآن تک بعدی و یک جانبه.....	۳۸۷
۴. قرآن خالی از اصول تمدن و تعالی بشر.....	۳۸۹
موافقین جامعیت قرآن.....	۳۹۲
۳. جامعیت قرآن کریم از منظر شهید صدر.....	۳۹۷
عبدالرسول قاسمی	
محسن خوشفر	
سمیه امیرحسینی	
تعریف جامعیت در لغت و اصطلاح.....	۳۹۹
بررسی شخصیت و دیدگاه تفسیری شهید صدر.....	۴۰۱
دیدگاه‌های مطرح در مورد جامعیت قرآن.....	۴۰۱
۱. دیدگاه حداکثری (افراطی).....	۴۰۲
۲. دیدگاه حداقلی (تفریطی).....	۴۰۲
۳. دیدگاه اعتدالی.....	۴۰۲
تبیین تفسیر موضوعی شهید صدر.....	۴۰۳
مبانی تفسیری شهید صدر.....	۴۰۵
شبهه علمی نبودن قرآن.....	۴۰۶
فرازمانی بودن تعالیم قرآنی.....	۴۰۷
اثبات امکان و جواز فهم قرآن برای غیر معصوم.....	۴۰۸
اصول و قواعد در دیدگاه تفسیری شهید صدر.....	۴۰۸
ادله شهید صدر نسبت به جامعیت قرآن.....	۴۱۰
۲. دلیل دوم استشهاد به آیات و دلایل قرآنی.....	۴۱۰
۴. دیدگاه علامه طباطبائی <small>رحمته الله علیه</small> درباره جامعیت قرآن کریم.....	۴۱۹
ساجده العبد الخانی	
معنا و انواع جامعیت قرآن.....	۴۲۱
نسبت جامعیت قرآن با قلمرو آن.....	۴۲۳
انواع جامعیت.....	۴۲۴

۱. جامعیت کمال قرآن از حیث نحوه بیان ۴۲۵
۲. جامعیت کمال قرآن از جهت گستره مسائل و موضوعات ۴۲۶
- الف) کامل بودن گستره مسائل قرآن، فی نفسه و در تمام جهات ۴۲۸
- یکم. عمومیت تحدی و جامعیت قرآن ۴۲۸
- دوم. جامعیت و تحدی به علم و معرفت ۴۲۹
- ب) کامل بودن گستره مسائل قرآن، فی نفسه و در محدوده خاص ۴۳۰
- جامعیت قرآن در چارچوب هدف و فلسفه نزول آن ۴۳۱
۳. جامعیت کمال قرآن از حیث نحوه بیان و گستره مسائل قرآن ۴۳۴
۵. آراء المفسرين في تحليل الايه «تبياننا لكل شيء» حول جامعیه القرآن ۴۳۹
- الهام محترم
- الملخص ۴۳۹
- التمهيد ۴۴۰
- اللغه و الاصطلاح ۴۴۰
- آراء المفسرين حول التبيان ۴۴۲
- شمولیه القرآن في الروایات ۴۴۳
۶. دلایل و مستندات قرآنی جامعیت و جهانی بودن قرآن کریم باتأکید بر دیدگاه اهل بیت علیهم السلام ۴۴۷
- عبدالله شایسته
- امیرمحمد جوگار
- رحمان عشریه
- جامعیت در لغت ۴۴۹
- جامعیت قرآن در اصطلاح ۴۵۰
- اذله قائلان به جامعیت قرآن ۴۵۲
- استمداد از دلایل عقلی ۴۵۶
۱. برهان خاتمیّت ۴۵۶
۲. برهان لطف ۴۵۶
۳. تکامل دین اسلام ۴۵۷
- جامعیت قرآن در روایات ۴۶۸

۷. بررسی جامعیت و مرجعیت علمی قرآن با نگاهی بر اندیشه مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ۴۷۳

عبدالمؤمن حکیمی

پیشینه موضوع ۴۷۵

مفهوم شناسی ۴۷۵

۱. جامعیت ۴۷۵

۲. مرجعیت ۴۷۶

بررسی جامعیت و مرجعیت علمی قرآن ۴۷۷

۱. جایگاه جامعیت و مرجعیت علمی قرآن ۴۷۷

الف) در ادبیات دینی ۴۷۷

ب) از حیث محتوا ۴۷۸

ج) از حیث آثار ۴۷۹

د) در عرصه دانش ۴۸۰

ه) از نگاه پیش فرض ۴۸۱

۲. جامعیت علمی قرآن ۴۸۲

۳. مرجعیت علمی قرآن ۴۸۵

۸. جامعیت و جهانی بودن قرآن از دیدگاه علامه مصباح یزدی ۴۹۵

سیدحسین شفیعی دارابی

نویسنده مسئول: فرزانه سبحانی

مفهوم شناسی ۴۹۷

۱. مفهوم جامعیت ۴۹۷

۲. مفهوم «شمولیت» ۴۹۸

تقریرهای متفاوت از جامعیت قرآن ۴۹۸

دیدگاه اول: جامعیت حداکثری ۴۹۹

الف) تبیین دیدگاه ۴۹۹

ب) مدافعان دیدگاه ۴۹۹

۱. ابن مسعود ۵۰۰

۲. ابن کثیر ۵۰۰

۳. ملا محسن فیض کاشانی ۵۰۰

۴. سلطان الواعظین شیرازی ۵۰۰
۵. شیخ محمد سبزواری ۵۰۰
۶. اسکندرانی وطنطاری ۵۰۱
- ج) مستندات قرآنی مدافعان دیدگاه جامعیت حداکثری ۵۰۱
۱. اولین آیه ۵۰۱
۲. دومین آیه ۵۰۴
۳. سومین و چهارمین آیه ۵۰۴
- دیدگاه دوم: جامعیت حداقلی (جامعیت همه مسائل اخلاقی و معنوی) ۵۰۶
- تیبین دیدگاه ویاورمندان به آن ۵۰۶
- دیدگاه سوم: جامعیت در هدایت به سعادت دنیایی و آخرتی ۵۰۹
- الف) گستره و قلمرو مطالب قرآن از دیدگاه علامه مصباح ۵۰۹
۱. شناخت محدوده نیاز بشر به وحی الهی ۵۱۰
۲. بررسی محتوایی قرآن کریم ۵۱۰
- ب) گستره جامعیت قرآن از نظر علامه مصباح ۵۱۱
- جهانی بودن قرآن ۵۱۲
۹. بررسی دیدگاه آیت الله جوادی آملی درباره جامعیت و جهانی بودن قرآن کریم ۵۲۱
- الهام جهانیان
جواد کارخانه
- سید کریم خوب بین خوش نظر ۵۲۱
- مفهوم واژه جامعیت ۵۲۴
- الف) اهم دیدگاه‌ها در باب جامعیت قرآن ۵۲۵
۱. جامعیت حداکثری (دیدگاه افراط گرایانه) ۵۲۵
۲. جامعیت حداقلی (دیدگاه تفریط جویانه) ۵۲۶
۳. جامعیت اعتدالی ۵۲۶
- ب) رأی مختار آیت الله جوادی آملی در باب جامعیت ۵۲۷
۱. بیان قدر متیقن از دو احتمال در معنای آیه تبیان ۵۲۷
۲. ترجیح و پذیرش جامعیت حداکثری قرآن ۵۲۷
۳. جامعیت حداکثری دین ۵۲۸

ج) ادله و مستندات عقلی و نقلی جامعیت قرآن	۵۲۹
۱. بیان مسئله	۵۲۹
۲. ادله عقلی	۵۳۰
یکم. اثبات جامعیت قرآن از رهگذر تبیین اشتغال آن بر کلیات برنامه زندگی بشر	۵۳۰
دوم. اثبات جامعیت قرآن و دین از رهگذر تبیین فلسفه خاتمیت	۵۳۳
۳. ادله نقلی	۵۳۵
آیه تیان	۵۳۵
بررسی نسبت بین جهانی و جاودانه بودن قرآن و جامعیت آن	۵۴۰

بخش سوم: ابعاد جامعیت قرآن

۱. شناخت جامعیت قرآن کریم در حوزه معرفت‌انگیزی	۵۴۹
دکتر مجتبی نوروزی	
مرضیه بخشی نیا	
مفهوم‌شناسی جامعیت قرآن	۵۵۱
جامعیت زبان قرآن	۵۵۲
معرفت‌انگیزی	۵۵۵
بیان سبک و اسلوب در بُعد انگیزی	۵۵۶
۱. سبک تقابل	۵۵۷
۲. سبک بیان استدلال	۵۵۸
۳. سبک معنا ساز (نحوه استدلال)	۵۵۹
۴. سبک کنایه	۵۶۰
۵. سبک تکرار در آیات	۵۶۱
۶. سبک التفات	۵۶۲
۲. جامعیت قرآن در تبیین مبانی تفسیر اجتماعی از دیدگاه آیت‌الله جوادی آملی	۵۶۷
سمیه دستان‌زند	
مفهوم‌شناسی	
مبانی	۵۶۸
تفسیر اجتماعی	۵۶۸

۱. اصالت جامعه در برابر اصالت فرد ۵۶۹
۲. پاسخگویی قرآن به همه نیازهای اجتماعی ۵۷۲
۳. قوانین اجتماعی، ثابت یا متغیر ۵۷۴
۴. نسبت معارف دینی با علوم تجربی و فهم بشری ۵۷۶
۵. تأیید ذاتی و فطری بودن روحیه اجتماعی انسان ۵۷۸
۳. تعامل هوشمندانه قرآن کریم با فرهنگ زمانه ۵۸۳
 محمد عارف صداقت
 مفاهیم و کلیات
۱. مفهوم قرآن ۵۸۵
۲. مفهوم فرهنگ ۵۸۶
۳. عناصر فرهنگ ۵۸۷
۴. فرهنگ زمانه ۵۸۹
۵. مفهوم تعامل ۵۸۹
۶. تعامل هوشمندانه ۵۹۰
۷. انواع فرض‌های تعامل ۵۹۰
۸. پیشینه ۵۹۱
- تعامل هوشمندانه قرآن با فرهنگ زمانه ۵۹۲
۱. دیدگاه تعامل هوشمندانه قرآن و فرهنگ زمانه ۵۹۲
۲. دلایل دیدگاه اثرپذیری هوشمندانه ۵۹۲
۳. رد دلایل قائلین اثرپذیری به طور مطلق ۵۹۳
۴. رد دیدگاه اثر ناپذیری مطلق ۵۹۵
۵. نمونه‌هایی از فرهنگ زمانه در قرآن ۵۹۶
۶. تعامل اصلاحی ۵۹۷
۷. قرآن کتاب هدایت ۵۹۹
۴. جامعیت آموزه‌های دیپلماسی سیاسی اسلام از منظر قرآن کریم ۶۰۳
 دکتر طاهره محسنی
 خدیجه احمدی بیغش
- مبانی و چارچوب نظری سیاست و دیپلماسی ۶۰۵

۶۰۵	۱. سیاست
۶۰۶	۲. دیپلماسی و سیاست خارجی
۶۰۷	اصول دیپلماسی و رفتار سیاسی در اسلام
۶۰۷	۱. توحید و انحصار حاکمیت به خداوند
۶۰۹	۲. هدایت، دعوت و اقناع عقلی
۶۰۹	۳. احترام و وفاداری به پیمان‌های بین‌المللی
۶۱۰	۳. عدالت محوری
۶۱۲	۵. نفی سبیل (اصل عزت)
۶۱۳	۶. تفکیک دشمنان معاند و در حال جنگ، از کافران غیر حربی و غیر مزاحم
۶۱۵	۷. قاطعیت و عدم سازش‌پذیری با دشمنان خدا و مسلمین
۶۱۵	۸. استقلال همه‌جانبه و عدم وابستگی به بیگانگان
۶۱۶	۹. دفاع از مظلومان جهان و مقابله با ستمگران
۶۱۷	۱۰. وحدت امت اسلامی (اخوت)
۶۱۸	۱۱. تمرکز بر مشترکات با ادیان دیگر
۶۱۸	۱۲. احترام متقابل و مذاکره عقلانی
۶۲۰	۱۳. استقرار امنیت و صلح عزتمندانه
۶۲۵	۵. جامعیت و جهانی بودن قرآن کریم در عرصه اقتصاد (عوامل رشد اقتصادی)
	عفت عابدان پور
۶۲۷	مفهوم‌شناسی
۶۲۸	جامعیت
۶۳۱	جهانی بودن قرآن
۶۳۸	عوامل مادی رشد اقتصادی
۶۳۸	۱. آب
۶۴۴	۲. زمین
۶۴۷	۳. کار
۶۴۸	عوامل معنوی رشد اقتصادی
۶۴۸	۱. استغفار به درگاه خداوند از عوامل رسیدن به رشد اقتصادی
۶۴۹	۲. استقامت بر دین حق

۳. امنیت و آرامش اجتماعی، از عوامل رسیدن به رشد اقتصادی ۶۵۰
۴. انفاق، از اسباب دستیابی به توسعه اقتصادی ۶۵۱
۵. ایمان (به خدا و معارف الهی) از عوامل رسیدن به توسعه اقتصادی ۶۵۳
۶. پایبندی به تعالیم خدا ۶۵۴
۷. تقوا ۶۵۶
۶. جامعیت اسلام در حوزه پایداری نهاد خانواده (بررسی موردی: راهکارهای جلوگیری از طلاق) ۶۶۱
- مهدی داوری دولت آبادی
- الهام پنام
- ازدواج از دیدگاه اسلام ۶۶۳
- مفهوم‌شناسی بحث ۶۶۴
- انواع طلاق ۶۶۵
۱. طلاق رجعی ۶۶۵
۲. طلاق بائن ۶۶۶
- الف) طلاق خلع ۶۶۶
- ب) طلاق مبارات ۶۶۷
- مبغوضیت طلاق در اسلام ۶۶۷
- جامعیت اسلام و راهکارها برای جلوگیری از طلاق ۶۶۸
۱. راهکارهای اسلامی قبل از ازدواج ۶۶۸
- الف) کفایت (هم کفوبودن) ۶۶۸
- ب) همسر ندادن به مرد بد اخلاق، شارب الخمر، تارک الصلاة ۶۷۰
- ج) نجابت و اصالت خانوادگی ۶۷۱
- د) توجه به صفات پسندیده زنان در روایات ۶۷۳
۲. راهکارهای بعد از ازدواج ۶۷۳
- الف) مهم‌ترین حقوق مشترک مرد و زن ۶۷۴
- یکم. محبت و عشق‌ورزی ۶۷۴
- دوم. خوش اخلاقی ۶۷۴
- سوم. تأمین نیازهای جنسی ۶۷۵
- چهارم. تغافل و چشم‌پوشی ۶۷۶

- ۶۷۶.....پنجم. قناعت و ساده‌زیستی.....
- ۶۷۷.....(ب) وظایف مرد در مقابل زن.....
- ۶۷۷.....یکم. سرپرستی و قیومیت.....
- ۶۷۷.....دوم. خوش اخلاقی و رفتار مناسب.....
- ۶۷۸.....سوم. تلاش برای خانواده.....
- ۶۷۹.....چهارم. اکرام و مدارا.....
- ۶۷۹.....پنجم. مراقبت‌های دینی و اخلاقی.....
- ۶۷۹.....(ج) وظایف زن در مقابل مرد.....
- ۶۷۹.....یکم. اطاعت از شوهر.....
- ۶۸۰.....دوم. خوب شوهرداری.....
- ۶۸۰.....سوم. احترام به شوهر.....
- ۶۸۱.....چهارم. نظافت و آرایش.....
- ۶۸۱.....پنجم. ایجاد آرامش در خانواده.....
- ۶۸۱.....حکمت و داوری خانواده هنگام اختلاف.....
- ۶۸۹.....۷. جهانی آموزه‌های قرآنی در تعامل مسالمت‌آمیز با پیروان ادیان آسمانی.....
- محمد مهدی کریمی‌نیا
- ۶۹۲.....کلیات.....
- ۶۹۲.....۱. تبیین موضوع تحقیق.....
- ۶۹۴.....۲. هدف پژوهش.....
- ۶۹۴.....۳. سؤال پژوهش.....
- ۶۹۵.....۴. کاربردی بودن موضوع.....
- ۶۹۵.....۵. محدوده پژوهش.....
- ۶۹۸.....راهکارهای قرآن کریم در تأمین همزیستی مسالمت‌آمیز با غیر مسلمانان.....
- ۶۹۸.....۱. قرآن کریم، و نفی نژادپرستی.....
- ۷۰۰.....۲. قرآن کریم، و مبارزه با توهمات برتری‌جویانه ادیان دیگر.....
- ۷۰۲.....۳. قرآن کریم، و آزادی عقیده و فکر.....
- ۷۰۳.....۴. قرآن کریم، و اعتراف به حقوق اقلیت‌ها.....
- ۷۰۵.....۵. قرآن کریم، و تعاون در مسائل بین‌المللی.....

۶. قرآن کریم، و استقبال از پیشنهاد صلح ۷۰۶
۷. قرآن کریم، و صلح بین المللی ۷۰۷
۸. قرآن کریم، و دعوت به همزیستی مسالمت آمیز و توجه به اصول مشترک ۷۰۸
۹. قرآن کریم، و گفت و گوی مسالمت آمیز ۷۰۹
۸. رویکرد جامع نگر قرآن کریم به حمایت از حقوق زنان ۷۱۳
- شهناز بانو
- مفهوم شناسی ۷۱۴
- تعریف جامعیت ۷۱۴
- دیدگاه های مختلف مفسران درباره جامعیت ۷۱۵
۱. دیدگاه اهل تشیع ۷۱۵
۲. نظر مفسرین اهل سنت و قرن هفتم به بعد ۷۱۶
- فلسفه خاص اسلام درباره حقوق خانوادگی ۷۱۷
- اسلام احیاگر حقوق زنان ۷۱۹
- زن از نظر قرآن ۷۲۰
- مقام زن در جهان بینی اسلامی ۷۲۱
- نقش ها و وظایف زنان ۷۲۲
۱. نقش زن، اصلاح جامعه و پرورش انسان های والا ۷۲۲
۲. اسلام و جایگاه اجتماعی زن ۷۲۲
- الف) حقوق زنان در قرآن ۷۲۳
- ب) حقوق زن در قرآن ۷۲۵
- یکم. حق مادی زن: نظارت ۷۲۸
- دوم. حق مادی زن: تجلی در تاریخ ۷۲۹
- سوم. حقوق معنوی: آبرو ۷۳۰
- چهارم. داستان ملکه سباء ۷۳۱
- ج) حقوق سیاسی زنان در جمهوری اسلامی ایران ۷۳۱
۹. نزاع گفتمانی جهانی شدن و جهانی بودن قرآن ۷۳۵
- سید آصف کاظمی
- الگوی تحلیل نزاع گفتمانی ۷۳۷

جهانی شدن	۷۳۹
جهانی بودن قرآن	۷۴۲
جهانی شدن گفتمان قرآن	۷۴۳
۱. چالش‌های گفتمان‌های مدرنیته و پست‌مدرنیته	۷۴۵
الف) گفتمان‌های مدرن جهانی شدن	۷۴۵
ب) گفتمان‌های پسامدرن جهانی شدن	۷۴۸
۲. ویژگی‌های گفتمان جهانی قرآن	۷۵۲
۱۰. جامعیت قرآن در پاسخ‌گویی به مسائل اقتصادی جامعه معاصر	۷۶۳
مریم توکل نیا	
حمید حمیدیان	
انواع قلمروهای اقتصادی در قرآن	۷۶۶
۱. اقتصاد درون قرآنی	۷۶۶
۲. اقتصاد برون قرآنی	۷۶۷
راهکارهای کشف ضوابط و اصول نظام اقتصادی از قرآن	۷۶۸
۱. تطبیق آیات	۷۶۸
۲. توجه به رابطه طولی حجیت قرآن و سنت	۷۶۸
۳. شناسایی زبان زمان نزول	۷۶۹
۴. آگاهی از سیاق و بافت آیات	۷۶۹
۵. بهره‌گیری از دانش‌های روز در رفع نیازها	۷۷۰
الف) علوم انسانی	۷۷۰
ب) علوم طبیعی	۷۷۱
تحلیل موردی گونه‌های جامعیت اقتصادی قرآن	۷۷۱
۱. تشکیل حکومت	۷۷۲
۲. مبارزه با فساد اقتصادی	۷۷۳
۳. نظام اقتصادی حرفه‌ای هماهنگ	۷۷۴
۴. مشارکت مردم	۷۷۴
۵. مالکیت	۷۷۵
۶. بی‌کاری	۷۷۵

۷۷۶.....	۷. تورم
۷۷۷.....	۸. قانونمندی و شفافیت
۷۷۸.....	۹. مالیت
۷۷۹.....	۱۰. سرمایه
۷۷۹.....	۱۱. تساوی در حق شراکت
۷۸۰.....	۱۲. آزادی اقتصادی در محدوده قوانین
۷۸۱.....	۱۳. انتخاب مدیران کارآمد در عرصه اقتصاد
۷۸۲.....	۱۴. تقدیم مصالح جمعی بر مصالح فردی
۷۸۲.....	۱۵. توسعه
۷۸۳.....	۱۶. تولید
۷۸۳.....	۱۷. توزیع ثروت
۷۸۴.....	۱۸. امانت داری و کاردانی
۷۸۵.....	۱۹. عدالت اقتصادی

بخش چهارم: چالش‌های مرتبط با جامعیت و جهانی بودن قرآن

۷۹۱.....	۱. نگاهی راهبردی به نقش حوزه‌های علمیه در تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی (با تکیه بر اصل دعوت)
	نجمه نجم
	حسن ناصرخاکی
۷۹۶.....	مفهوم‌شناسی
۷۹۸.....	جایگاه دعوت و تبلیغ جهانی در اسناد موجود حوزه
۷۹۸.....	۱. موارد مرتبط با تبلیغ جهانی در سند چشم‌انداز حوزه‌های علمیه
۷۹۹.....	۲. موارد مرتبط با تبلیغ جهانی در اساسنامه جامعة المصطفی <small>صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ</small> العالمية
۸۰۰.....	۳. آسیب‌شناسی و ارزیابی اجمالی اسناد مذکور
۸۰۲.....	عوامل تحول‌بخش در مقوله تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی توسط حوزه‌های علمیه
۸۰۳.....	۱. برخی عوامل تحول‌بخش
۸۰۴.....	۲. مهم‌ترین عامل تحول؛ سیاست‌گذاری جامع در عرصه ارتباطات و تبلیغ جهانی حوزه
۸۰۴.....	بررسی مبانی نقلی اصل دعوت مرتبط با سیاست‌گذاری در عرصه تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی
۸۰۵.....	۱. بررسی آیات مربوط به اصل دعوت
۸۰۷.....	۲. جایگاه اصل دعوت در سیره و دولت نبوی

۳. بررسی اصل دعوت در فقه سیاسی (رابطه دعوت و جهاد) ۸۰۸
 محذورات و مقدورات حوزه‌های علمیه در تبلیغ آموزه‌های قرآنی در عرصه روابط بین‌الملل (مبانی عقلی اصل دعوت) ۸۱۰
۱. رقابت جهانی در عرصه تبلیغ ۸۱۱
 ۲. توجه به قدرت گفتمانی و نمادین در تحقق دعوت ۸۱۲
 ۳. توجه به تقویت نقش فرد و نهادهای غیر دولتی در عرصه روابط بین‌المللی ۸۱۴
 چشم‌انداز، مأموریت و راهبردهای حوزه علمیه در جهانی کردن آموزه‌های قرآنی ۸۱۵
۱. مأموریت حوزه علمیه در عرصه دعوت و تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی ۸۱۵
 ۲. چشم‌انداز حوزه علمیه در عرصه دعوت و تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی ۸۱۶
 ۳. راهبردهای حوزه علمیه در عرصه دعوت و تبلیغ جهانی آموزه‌های قرآنی ۸۱۶
۲. مقایسه تحلیلی مبانی اعلامیه حقوق بشر با آموزه‌های قرآنی ۸۲۷
 دکتر سید مهدی سلطانی زنانی
- تبیین مفاهیم محوری ۸۲۹
 حقوق بشر ۸۳۰
 مقایسه مبانی حقوق بشر در اعلامیه جهانی و قرآن کریم ۸۳۱
 ویژگی‌های مشترک مبانی حقوق بشر در اعلامیه جهانی و قرآن کریم ۸۳۱
۱. مبانی انسان‌شناختی ۸۳۳
 ۲. مبانی هستی‌شناختی ۸۳۵
 ۳. مبانی حقوق‌شناختی ۸۳۶
 ۴. مبانی معرفت‌شناختی ۸۳۸
۳. بررسی شبهات پیرامون بهره‌گیری قرآن از ابزار گفت‌وگو یا فرهنگ زمانه ۸۴۵
 حسن رضا رضایی
- مفهوم‌شناسی فرهنگ ۸۴۷
 قرآن و بهره‌گیری از ادبیات عرب و زبان قوم ۸۴۹
 زبان قرآن ۸۵۱
 زبان سمبلیک و نمادین قرآن و اشعار خیالی اعراب ۸۵۶
 بهره‌گیری قرآن از ابزار تشبیهات ۸۵۹

- بهره‌گیری قرآن از ابزار تمثیل..... ۸۶۳
- استفاده قرآن از واژه‌های بیگانه ۸۶۵
- استفاده قرآن از قالب‌های زبانی و شیوه‌های بیانی اعراب ۸۶۸
۴. نزاع گفتمانی جهانی شدن و جهانی بودن قرآن ۸۷۵
- سید آصف کاظمی
- الگوی تحلیل نزاع گفتمانی ۸۷۷
- جهانی شدن ۸۷۹
- جهانی بودن قرآن ۸۸۲
- جهانی شدن گفتمان قرآن ۸۸۳
۱. چالش‌های گفتمان‌های مدرنیته و پست مدرنیته ۸۸۵
- الف) گفتمان‌های مدرن جهانی شدن ۸۸۵
- ب) گفتمان‌های پسامدرن جهانی شدن ۸۸۸
۲. ویژگی‌های گفتمان جهانی قرآن ۸۹۲
۵. جریان‌شناسی نظریه حداکثری جامعیت قرآن کریم ۹۰۳
- دکتر سید حسین سید موسوی
- ابو الفضل خراسانی ۹۰۳
- نظریات پیرامون جامعیت قرآن ۹۰۵
- جریان‌شناسی نظریه حداکثری ۹۰۶
۱. حدیث ابن مسعود ۹۰۶
۲. نقش گفتمان تطبیق علوم با قرآن ۹۰۷
۳. نقش گفتمان استخراج جزئیات علوم از قرآن کریم ۹۰۸
- غزالی و روش ضرب المثل ۹۱۲
۱. جریان مخالف جمعیت حداکثری غزالی ۹۱۲
۲. جریان‌شناسی جامعیت حداکثری در قرن چهاردهم و پانزدهم هجری قمری ۹۱۴
- الف) اهداف بازگشت به قرآن در نگاه سید جمال ۹۱۴
- ب) عوامل اوج‌گیری تفسیری علمی در قرن اخیر ۹۱۵
- ج) گفتمان جامعیت حداکثری در سالیان اخیر ۹۱۸

۶. تبیین مسئله پلورالیزم دینی با رویکرد جامعیت و جهانی بودن قرآن..... ۹۲۳
- مهدی حسام
- ۹۲۴..... بررسی اجمالی جامعیت و جهانی بودن قرآن کریم
- ۹۲۴..... ۱. معناشناسی
- ۹۲۶..... ۲. جامعیت مطلق قرآن
- ۹۲۶..... ۳. جامعیت نسبی قرآن
- ۹۲۶..... ۴. جامعیت مقایسه‌ای
- ۹۲۷..... تحلیل و بررسی اجمالی پلورالیزم دینی
- ۹۲۷..... ۱. معناشناسی
- ۹۲۸..... ۲. تبیین چالش‌های این نظریه با جامعیت و جهانی بودن قرآن
- ۹۲۹..... مسئله خاتمیت
- ۹۲۹..... ۱. معناشناسی
- ۹۳۰..... ۲. تحلیل و بررسی اجمالی خاتمیت
- ۹۳۲..... رد مستقیم مبانی کثرت‌گرایی در دین
- ۹۳۲..... ۱. ناتوانی انسان در شناخت حقیقت مطلق
- ۹۳۴..... ۲. کثرت تفاسیر از دین
- ۹۳۵..... ۳. تفکیک میان گوهر و صدف دین
- ۹۳۶..... ۴. تفاوت نظرگاه‌ها
- ۹۳۸..... قبول کثرت‌گرایی در نجات
۷. چالش‌های نظریه فطرت در اثبات جامعیت قرآن..... ۹۴۷
- خدیجه هاشمی
- ۹۴۹..... تحلیل مفهومی
- ۹۴۹..... ۱. فطرت
- ۹۵۰..... ۲. جامعیت
- ۹۵۱..... جامعیت اعتدالی قرآن
- ۹۵۳..... جایگاه نظریه فطرت در اثبات جامعیت قرآن
- ۹۵۴..... نقد و بررسی چالش‌های نظریه فطرت در اثبات جامعیت قرآن

۱. فقدان ملاک در تعیین صدق گزاره‌های فطری ۹۵۵
۲. شخصی بودن و عدم عمومیت گزاره‌های فطری ۹۵۷
۳. انتزاعی و دور از واقع بودن متعلّق گزاره‌های فطری ۹۶۱
- حاصل سخن ۹۶۳